

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

**МОДЕЛІ ПСИХОКОНСУЛЬТАТИВНОЇ ТА
ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ (ПСИХОЛОГІЧНЕ
КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОТЕРАПІЯ)**

другого рівня вищої освіти

за спеціальністю – 053 ПСИХОЛОГІЯ

галузі знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

освітня кваліфікація: МАГІСТР ПСИХОЛОГІЇ

професійна кваліфікація: ПРАКТИЧНИЙ ПСИХОЛОГ.

ПСИХОЛОГ-КОНСУЛЬТАНТ

Луцьк –2021

Силабус навчальної дисципліни «Моделі психоконсультативної та психотерапевтичної практики» другого рівня вищої освіти за спеціальністю – 053 психологія галузі знань – 05 Соціальні та поведінкові науки освітня кваліфікація: магістр психології професійна кваліфікація: практичний психолог, психолог-консультант

Розробник: Мушкевич Мирослава Іванівна, доктор психологічних наук, професор

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практичної психології та психодіагностики

Протокол № 2 від 08.09.2021 р.

Завідувач кафедри:

Людмила МАГДИСЮК

© Мушкевич М.І., 2021 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь спеціальності, професійна освітній рівень	знань, освітньо-програма,	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05Соціально-поведінкові науки		Нормативна
			Рікнавчання <u>1</u>
Кількість годин/кредитів 120/4	053Психологія Магістр психології		Семестр 1-ий
			Лекції 18 год.
			Практичні 16 год.
			Лабораторні 12 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>			Самостійна робота 64 год.
			Консультації 10 год.
Мова навчання			Українська

II. Інформація про викладача

ІМ'Я: Мушкевич Мирослава Іванівна

Науковий ступінь: доктор психологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: професор кафедри практичної психології та психодіагностики

Контактна інформація: мобільний телефон +380951560684;

електронна адреса mushkevych.Myroslava@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди та щочетверга з 13.00 год. до 14.00 год. в кабінеті № 204. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Моделі психоконсультативної та психотерапевтичної пракики» належить до циклу нормативних дисциплін загальної підготовки магістра психології, вивчається в першому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин) - 18 годин лекційних, 16 годин практичних, 12 годин лабораторних, 64 години самостійної роботи, 10 годин - консультації.

Навчальна програма передбачає глибоке вивчення теоретичних та прикладних аспектів структури психологічних моделей допомоги, що розширюють домінантні моделі психологічного консультування та психотерапії, входять до різних теоретико-методологічних шкіл, концептуальні моделі яких ми взяли за основу. Застосування сукупності теорій і моделей розширює межі розуміння особистості у життєвому контексті. Силабус ґрунтується на системному підході підготовки сучасних науковців і компетентнісному підході до визначення якості підготовки здобувачів другого освітнього рівня вищої освіти, здатних працювати відповідно сучасних вимог. Дана дисципліна змістовно закладає основи для поглиблення знань з дисциплін освітньої програми «Психологічне консультування», «Психологічний супровід», «Консультування клієнтів у кризовій ситуації», «Психотерапія», а також використання отриманих знань на практиці і в науково-дослідній діяльності. Дисципліна сприяє формуванню базових компетенцій з психологічного консультування та психотерапії, психологічної культури консультування та психотерапії, оволодіння і коректному використанню моделей психологічного консультування та психотерапії

2. Пререквізити

Дисципліна має інтегрований характер, тісно пов'язана з блоком психологічних дисциплін: психологією особистості, екологічною психологією, психодіагностикою, психологічним супроводом, психоконсультаванням, психотерапією тощо.

3. Мета навчальної дисципліни: системне узагальнення матеріалів про моделі психологічного консультавання та психотерапії, принципи та факти поліпшення надання професійних послуг, основні аспекти взаємовпливу та взаємодоповнення моделей, що може сприяти переглядові ставлення до способу життя особистості.

Завдання навчальної дисципліни:

- сприяти психологічній готовності магістрів до професійної діяльності;
- формувати навички з підвищення рівня знань надання психологічної допомоги;
- розвивати вміння розпізнавати характеристики психічного здоров'я самоактуалізованих, нестандартних особистостей;
- виробляти навички вибирати конструктивну модель в роботі;
- критично оцінювати важливість психотерапевтичної та психоконсультативної моделі;
- виробляти навички, що сприяють професійному розвитку, особливостям психології дорослих людей;
- володіти прийомами та методами діагностики, психоедукації, психоконсультавання, психотерапії;
- реалізовувати навчальні програми із забезпечення психологічного здоров'я людини, підвищення рівня емоційного благополуччя.

4. Результати навчання (Компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності (ФК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН):

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Лаб.	Методи та технології Викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. <i>Теоретико-методологічні підходи до моделей психологічної допомоги</i>							
Тема 1. Базові моделі психологічного консультування та	12	2	2	8		лекція-диспут /Zoom	ДС/4

психотерапії							
Тема 2. Психологічна модель психологічного консультування та психотерапії	14	2	2	8	2	лекція-диспут /Zoom	ДС/4
Тема 3. Системна модель психологічного консультування та психотерапії	14	2	2	8	2	метод круглого столу/Zoom	ІРА/4
Тема 4. Психоаналітична модель психологічного консультування та психотерапії	14	2	2	8	2	лекція-диспут /Zoom	РМГ/4
Тема 5. Трансактна модель психологічного консультування та психотерапії	14	2	2	8	2	лекція-диспут /Zoom	РМГ/4
Разом за модулем 1	68	10	10	40	8		20
Змістовий модуль 2. <i>Прикладні аспекти психологічно їбезпеки особистості</i>							
Тема 6.6 Феноменологічна психологічна модель при консультуванні та психотерапії,	6.6	2		4		проблемна лекціяZoom	РК/4
Тема 7. Ресурсна модель психологічного консультування та психотерапії	10	2	2	4	2	лекція-диспут /GoogleClassroom, Office365.	РК/4
Тема 8. Гуманістична модель психологічного консультування і психотерапії	14	2	2	8	2	лекція-диспут /GoogleClassroom, Office365.	РК/4
Тема 9. Когнітивно-поведінкова модель психонсультування та психотерапії	14	2	2	8	2	лекція-диспут /GoogleClassroom, Office365.	РМГ/4
Разом за модулем 2	44	8	6	24	6		16
Види підсумкових робіт							Бал
Есе							4

Модульна контрольна робота (МКР+ЗП ⁵)							30+30=60
Всього годин/ Балів	120	18	16	64	12	10 консульт.	100

Примітки: ¹Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій, а також для магістрів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень. ²Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РМГ – робота в малих групах, РК – розв’язування кейсів, ІРА – індивідуальна робота магістра, МКР – модульна контрольна робота; ЗП – захист проекту тощо. Розробка та захист проекту передбачає на основі вивченого матеріалу підбір та презентацію психологічних інструментів щодо забезпечення психологічного здоров’я особистості згідно з обраним напрямом (презентувати у вигляді майстер-класу).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Магістрам пропонується підготувати рефлексійні, або аналітичні, або критичні, або розповідні, або описові есе на обрану тему обсягом до 10 сторінок. Обов’язково проаналізувати останні наукові дослідження щодо обраної тематики та запропонувати психологічні рекомендації у полі психології здоров’я особистості.

Орієнтовна тематика есе (магістр має право запропонувати власну, дотичну до напрямку дисертаційного дослідження):

1. Дагностична модель психологічного консультування та психотерапії.
2. Педагогічна модель психологічного консультування та психотерапії.
3. Психологічна модель консультування та терапії.
4. Основні теоретичні моделі та школи психологічного консультування та психотерапії.
5. Еклектична модель психологічного консультування та психотерапії.
6. Інтегративна модель психологічного консультування та психотерапії.

7. Екзистенційна модель психологічного консультування та психотерапії.

8. Загальна модель консультування та психотерапії.

9. Зміст і методи логотерапії В.Франкла.

10. Клієнт-центроване консультування.

Есе оцінюється максимальною кількістю балів – 4 бали.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо магістра

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність магістра під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: робота в малих групах, дискусія, проєктна діяльність.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є поточний контроль представлення завдання по темі, передбаченій силабусом.

Максимальну кількість балів з кожної теми (**4 балів**), можна отримати за умови представлення завдання та виконання завдання самостійної роботи. Поточний контроль – максимум **36** балів.

Есе оцінюється **4** балами.

МКР проводиться у гугл-формах, максимальна оцінка – 30 балів. Контроль другого модуля представляється мгістрами у вигляді захисту проекту – підготовки майстер-класу психологічних технологій самозбереження згідно з обраним напрямом психології. Максимальна оцінка – 30 балів.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B>

[D%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf](#)).

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1бал).

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у Вебінарах, конференціях та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як:

6-15годин як виступ на 2 практичних;

15-30 годин - як МКР.

Перелік орієнтовних сертифікованих курсів до зарахування:

1. Сертифікатні курси «Арт-терапія як метод психологічної допомоги» (Ліцензія Міністерства освіти та науки України №1135-АК від 29.07.2015 року, 286 год.).

2. Сертифікатні курси «Клієнт-ценована психотерапія у роботі з дітьми та дорослими» (Ліцензія Міністерства освіти та науки України №145 від 01.08.2019 року, 360 год.).

3. Сертифікатні курси в межах центру "Щаслива сім'я", метою яких є підвищення кваліфікації фахівців (72 год.).

https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8#.D0.9A.D1.83.D1.80.D1.81.D0.B8_.D0.BF.D1.96.D0.B4.D0.B2.D0.B8.D1.89.D0.B5.D0.BD.D0.BD.D1.8F_.D0.BA.D0.B2.D0.B0.D0.BB.D1.96.D1.84.D1.96.D0.BA.D0.B0.D1.86.D1.96.D1.97

V. Підсумковий контроль

Навчальним планом передбачено екзамен. Екзамен може бути виставлено за результатами поточного та підсумкового контролю. Якщо магістр хоче покращити результат, він складає екзамен окремо.

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Форма проведення іспиту – усний екзамен. Максимальна оцінка – 60 балів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Гуманістична модель психологічного консультування та психотерапії
2. Особистісно-орієнтоване консультування.
3. Гештальт-консультування та психотерапія.
4. Трансактний аналіз.
5. Екзистенційні підходи: екзистенційне консультування, та психотерапія
6. Психоаналітична модель психологічного консультування та психотерапії.
7. Поведінковий підхід до консультування та психотерапії.
8. Когнітивні і когнітивно-поведінкові підходи до консультування та психотерапії.
9. Еклектичні і інтегративні підходи до консультування та психотерапії.
10. Раціональна модель психоконсультування та психотерапії
11. Психоаналітична модель психоконсультування та психотерапії.
12. Когнітивно-аналітична модель психологічного консультування та психотерапії.
13. Системна модель психологічного консультування та психотерапії.
14. Феноменологічна модель психологічного консультування та психотерапії.
15. Ресурсна модель психологічного консультування та психотерапії.
16. Екзистенційно-гуманістичний підхід до консультування та терапії.
17. Комунікативна модель консультування та психотерапії.
18. Структурна модель психологічного консультування та психотерапії.

19. Стратегічна модель психологічного консультування та психотерапії.
20. Відмінності медичної та психологічної моделей психологічного консультування та психотерапії.
21. Директивна та не директивна моделі психологічного консультування та психотерапії.
22. Теоретична модель психологічної допомоги клієнт центрованої психотерапії.
23. Поетапна модель процесу психоконсультування та психотерапії.
24. Постмодерні теоретичні моделі практичної психології загалом і психологічного консультування та терапії зокрема.
25. Конструктивістська модель.
26. Колаборативна чи розмовна модель.
27. Наративна модель.
28. Модель, фокусована на вирішенні проблем.
29. Інструментальні моделі психотерапії і консультування.
30. Психологічна модель комунікації Зігмунда Фрейда.
31. Модель аналітичної психології К. Юнга.
32. Модель структурного психоаналізу Ж. Лакана.
33. Модель нейролінгвістичного програмування.
34. Моделі групової психотерапії.
35. С убвербальна модель психотерапії.
36. Модель консультування та психотерапії засобами кататимно-імагінативного напрямку.
37. Модель консультування та психотерапії засобами індивідуальної психотерапії А.Адлера.
38. Модель психотерапії сім'. М. Боуена.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії та когнітивно-поведінкової діяльності: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 420 с.
2. Психологічне консультування та психотерапія: зміст, прийоми, технології суїциду: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / Р. Федоренко та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с.
3. Мушкевич М. Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 464 с.

Додаткова

1. Fall, K. A., Holden, J. M., & Marquis, A. (2010). Theoretical models of counseling and psychotherapy (2nd ed.). Routledge/Taylor & Francis Group, 550 p.
2. Мушкевич М. І. Психологічний супровід сім'ї, що має проблемну дитину: теорія і практика. Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості: *монографія*. Суми: Вид.-во СУМДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. С. 420–441.
3. Основи практичної психології / В. Панок та ін. 2-ге вид., стереотип. Київ, 2012. 536 с.

4. Самостійна робота студентів-психологів: зміст, форми, організація / за ред. В. І. Сметаняка. Івано-Франківськ: Вид-во Сімик. 2017. 172. С.103-118.

5. Федоренко Р. П., Мушкевич М.І. , Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. Психологія молоді сім'ї: монографія. Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 392 с.